אשם תלוי א ישרף רבי יהודה אומר יקבר ב חטאת העוף הבאה על הספק א) תשרף ר' יהודה אומר יטילנה לאמה ג כל הנקברין לא ישרפו וכל הנשרפין לא יקברו ר' יהודה אומר אם רצה להחמיר על עצמו לשרוף את הנקברין רשאי אמרו לו אינו מותר לשנות:

גמ' ג) שער הנזיר יקבר רמי ליה טבי לרב נחמן תנן שער הנזיר יקבר ורמינהו ג האורג ימלא הסיט מצמר בכור ג) [בבגד] ידלק הבגד ימשער הנזיר ופטר חמור בשק ידלק השק א"ל גכאן בנזיר טמא כאן בנזיר טהור אמר ליה שנית נזיר אנזיר פטר חמור אפטר חמור קשיא אישתיק ולא אמר ליה ולא מידי אמר ליה מידי שמיע לך בהא אמר ליה הכי אמר רב ששת כאן בשק כאן בשער איתמר נמי ד) אמר רבי יוסי ברבי חנינא כאן בשק כאן בשער רבי אלעזר אמר כאן בנזיר טהור כאן בנזיר טמא א"ל [א] ליבטל שק ברובא אמר רב פפא בציפורתא ציפורתא לישלופינהו א"ר ירמיה הא מני ר' יהודה היא דאמר אם רצה להחמיר על עצמו לשרוף את הנקברים רשאי אמר ליה קא קשיא לן לשלופינהו ואת מוקמת לה כר' יהודה הכי קאמינא אם אפשר לשלופינהו מוטב [ב] ואם לאו אוקמה כר' יהודה דאמר אם רצה להחמיר על עצמו לשרוף את הנקברין רשאי ט): ואלו הן הנשרפין: אמר מר חמץ בפסח ישרף סתם לן תנא כר' יהודה ידאמר אין ביעור חמץ אלא שרפה: תרומה טמאה י) והערלה כו': הא כיצד אוכלין בשרפה משקין בקבורה י): חטאת העוף כו': תניא א"ר יהודה ט) חטאת העוף הבאה על הספק יטילנה לאמה ט) ומנתחה אבר אבר וזורקן לאמה ומתגלגלת והולכת לנחל קדרון: כל הנקברין לא ישרפו כו' י): מ"ט ימשום טדנקברין אפרן אסור ונשרפין אפרן מותר ונקברין אפרן אסור והתניא ידם הנדה חובשר המת שנפרכו טהורין מאי לאו טהורין ומותרין לא טהורין ואסורין מתיב רב פנחס יעולת העוף שנתמצה דמה מוראתה ונוצה שלה יצאו מידי מעילה מאי לאו יצאו מידי מעילה ומותרין לא יצאו מידי מעילה ואסורין [ג] ונשרפין דהקדש אפרן מותר והא תניא יכל הנשרפין אפרם מותר יחוץ מאפר אשירה ואפר דהקדש לעולם אסור ומיערב הוא דלא קעריב להו ותני להו משום דאשירה יש לה בטילה בעובד כוכבים הקדש אין לו בטילה עולמית קתני מיהא אפר הקדש לעולם אסור אמר רמי בר חמא כגון דנפלה דליקה בעצי הקדש מאליה [ד] כיון יא) דלא ידיע מאן [ה] דלא הוי איניש דלמעול דליפוק אפרן לחולין רב שמעיה אמר כי תניא הא מתניתא [ו] בתרומת הדשן תניא דלעולם אסור טדתניא ושמו בנחת לושמו כולו ושמו שלא יפזר:

הדרן עלך יש בקדשי מזבח וסליקא לה מסכת תמורה

אשם תלוי ישרף. אם שחטו וקודם זריקת דמו נודע לו שלא חטא והשתא הוו ט) חולין שנשחטו בעזרה אבל אם לא נודע לו יאכל כשאר אשמות דאשם קרייה רחמנא בפרשת ויקרא [ה] לכפר על הספק ולהגין מן הייסורים עד שיוודע לו אם ודאי חטא ויביא חטאת כדאמרינן בכריתות בפ' בתרא (כו:): **חטאת העוף כו'.** כגון אשה שהפילה יב) ספק ולד ספק אינו ולד כיון דחטאת י) [יולדת מן] העוף היא כדכתיב [ויקרא יב] ובן יונה או תור לחטאת מביאתה על הספק דהואיל ואינה יג) נקטרת לא איכפת לן אי זריק דם על הספק ואינה נאכלת דשמא לא ולד היה וחולין היא זו ונבלה היא ואין יד) חולין נאכלין במליקה ותשרף דהוי לה כשאר קדשים פסולין ובמסכת נזיר (דף כט.) ילפינן שפיר דחטאת העוף באה על הספק: **יטילנה לאמה.** אמת המים עוברת בעזרה ויוצאה לנחל קדרון. ואיידי יד) לדעור כך הוא מתמקמק ואינו עומד בקילוח המים: **כל הנשרפין לא יקברו.** *דלמא אתי איניש ואשכח להו ואכיל להו: **ונקברין לא ישרפו.** בגמ' מפרש טעמא: **גמ' מלא הסיט.** מלא הרחקת מ) גודל מאצבע מה שהוא יכול להרחיק: **למר בכור.** אסור בהנאה דקדשים הוא: **ידלק.** גבי למר נקט בגד וגבי שער נקט שק כי אורחא דמילתא: שער נזיר טהור ישרף דשרפה כתיבא ביה דכתיב ונתן על האש וגו' נ). שער נזיר טמא לא כתיב ביה שרפה: **כאן בשק.** הא דקתני ידלק היינו שארג שער נזיר ופטר חמור בשק דאי אמרת יקבר אתי איניש ומתהני בה הואיל ואינו כלה עד לאחר זמן ומתני' טו] בשער עצמו שלא נארג ואידי ואידי בטהור או טמא: **ור' אלעזר אומר כו'.** ואידי ואידי בשק. ופטר חמור לקמן משני לה ומוקים לה כר' יהודה: **ליבטל ברובא.** דהא קתני שער נזיר ופטר חמור בשק טז] במשמע מעט ממנו בבגד גדול של היתר. יז] ואי קשיא הא דאמרי' במס' נדה (דף סא:) בגד שאבד בו כלאים ה"ז לא ימכרנו לעובד כוכבי' ואמאי אסור למוכרו וליבטל ההוא חוט ברובא כי היכי דאמרי' הכא הא לאו פירכא היא דבכלאים לא אמר ליבטל ברובא דעיקר איסור כלאים לא אסרה תורה אלא על ידי תערובת וכלאים מתרגמינן ס) עירובין ולא שייך בהו ביטול: **בציפורתא.** שעשה מן האיסור צורת צפור בשק דחשיב דמיפה ליה לכולי שק ולא מיבטל: **הא מני.** דהשתא ס"ד דהכי מתרץ הא מני דאזיל לחומרא ר' יהודה היא: **אמר ליה קשיא לן לשלופינהו.** דאפשר בתקנה ואת מוקמת כר' יהודה היכא דליכא תקנתא מי אמר רבי יהודה אמר ליה הכי קאמינא יח] לה א"א לשלופינהו מוטב ודקא קשיא לך פטר חמור אפטר חמור הא דקתני ישרף ובמתני' יקבר לא תיסני בנזיר ע)(כאן בטמא כאן בטהור) אלא אוקמה כר' יהודה כולה ומיתוקמא שפיר: **מ"ט.** נקברין לא ישרפו משום דנקברים אפרן אסור ואתו פ)למישרייה: **דם הנדה ובשר המת.** אע"ג דקי"ל במס' נדה (דף נד:) מטמאין לחין ויבשין יט] היכא דנעשו אפר בעלמא טהורין אם אין שם מלא תרווד רקב ומותר בהנאה ובשר המת מן הנקברין הוא ושרי אפרו: **שנתמצה דמה.** שנעשית מלותה: **מוראה ונוצה שלה.** נקברין ניהו דאמרי' בפ"ק דיומא (דף כא.) מוראה ונוצה ודישון מזבח הפנימי והמנורה נבלעין במקומן: **ומותרין.** אפילו לכתחלה אם חפר ונטלן: **כל הנשרפין.** כגון חמץ ותרומה וערלה וכלאי הכרם אפרן מותר לכיסוי בגדים: **לעולם אסור ומיערב לא עריב כו'.** האי מקשה מפרש ואזיל לברייתא דלא תיקשי ליה היא גופה כיון דאפר עצי אשרה ואפר הקדש שניהן אסורין אמאי פליג להו מהדדי ולא תני חוץ מעצי אשרה ואפר הקדש ולא ליתני לעולם אסור ומפרש משום דאינן שוין דאשירה יש לה ביטול ביד עובד כוכבים כדקי"ל במס' ע"ז מנין לעובד כוכבים שפוסל אלוהו דכתיב [דברים ז] פסילי אלהיהם כ) וכתיב [שם] ולקחת לך כפ' ר' ישמעאל (ע"ז נב.) בגמ' עבודת כוכבים של עובד כוכבים אסור כו': ה"ג **לא הוה איניש דלמעול.** דאי הדליקה אדם מעל המסיק ונפק אפר לחולין והנך דטעונין שרפה בלא שום מעילה יצא אפרן לחולין דקליש' קדושתייהו הואיל ונפסלו והא דקתני אפר הקדש אסור היכא דליכא מעילה ולא הוה איניש דלמעול ובעצי הקדש קאמר: **כי פליגא הא.** דאפר הקדש אסור במלא קומץ של הדשן קאמר שהכהן תורם בכל יום שחרית ונותנו אצל המזבח כדאמר בפ"ב דיומא (דף כב.) נאמר כאן והרים [ויקרא ו] ונאמר להלן והרים [שם] מה להלן בקומצו אף כאן בקומצו: **ושמו אצל המזבח ושמו כולו.** וכיון דטעון גניזה אסור בהנאה:

הדרן עלך יש בקדשי מזבח וסליקא לה מסכת תמורה

אם אפשר לשלופינהו מוטב. כא] ל)(כלל) לא קאי כלל אקושיא דליבטלינהו ברובא אלא אקושיא קמייתא דהתם קתני ידלק ובמתני' יקבר והלשון ק)לאו דוקא: כב]**ונשרפין** ר)מותרין. ש)(הקדש קשיא) וניחא אי גרסי' נשרפין אפרן מותר וכן גרסי' במקצת ספרים מיהו יש ליישב דלאלימותא נקטיה אפר הקדש הכא דמתני' דנשחטין חוץ לזמנן דאפרן מותר ומשום דבסמוך מותיב מינייהו דקאמר ונשרפין דהקדש כג] דאפרן מותר והתנא נקיט ליה הכא:

הדרן עלך יש בקדשי מזבח וסליקא לה מסכת תמורה

עין משפט נר מצוה

א [מיי' פי"ט מהל' פסוה"מ הל' י]:
לד ב מיי' שם ופי"א מהל' מחוסרי כפרה הי"ו:
לה ג מיי' פי"ט מהל' פסוה"מ הלכה יד:
לו ד מיי' פי"ג מהלכות בכורות הלכה יג:
לז ה מיי' פי"ט מהל' פסוה"מ הלכה יג:
לח ו מיי' שם הלכה יג:
לט ז מיי' פי"ה מהלכות איסורי ביאה הלכה יד טוש"ע י"ד סי' קפח סעיף ד:
מ ח מיי' פי"ג מהלכות טומאת מת הלכה י:
מא ט מיי' פי"ב מהל' מעילה הלכה ו:
מב י מיי' פי"ט מהל' פסוה"מ הלכה יג:
כ [מיי' פי"ז מהל' ע"ז הל"י]:
מג ל מיי' פי"ב מהל' תמידין ומוספין הל' טו:

מסורת הש"ס

א) [פסחים כח.], ב) ערלה פ"ג מ"ג, ג) [נזיר מה: כתבו תוס' דל"ע מה"ל דשער נזיר טמא נקבר ע"ש ד"ה רבי מאיר], ד) פסחים כא., ה) [עי' תוס' לעיל לג: ד"ה הנשרפין], ו) תוספתא דמעילה פ"א ה"ג, ז) פסחים כו:, ח) שם כו., ט) עיין רש"ק שמתג דרש"י לא רק דהא רבנן פ"ל גריסא דמתני' דחולין שנשחטו בעזרה בפי קבורה ע"ש ובכריתות כג: פירש הטעם דהוי מנח פסול, י) ל"ק, כ) דלין ל"ק, ל) דשוף רך הוא מתמקמק ויוצא בקילוח, ל"ק, מ) ובשבת קו. פרש"י דמלא סיט כפול הרי מלא הרחקת גודל מאצבע אבל מלא סיט פשוט הרי הרחקת אמה מאצבע ע"ש ועיין בברטנורא בשבת, נ) [במדבר ו], ס) [ויקרא יט], ע) [כאן בשק כאן בשער כל"ל], פ) נ"א למשרייה, צ) נ"א קן. [נ"ל כי קאי אקושיא כו' ואקושיא קמייתא ל"ק], ק) נ"א אינו מדוקדק ל"ק, ר) דהקדש אפרן מותרין וקשיא למה נקט הקדש וניחא דלרבותא נקטינן אפר הקדש הכא דבמתני' מנא דנשחטין כו' ונשרפין דהקדש אפרן ל"ק, ש) נ"א אפילו דהקדש.

גליון הש"ס

רש"י ד"ה כל הנשרפין וכו' דלמא אתי איניש. קשה לי למאי צריך טעמא לזה כיון דמצותו בשרפה פשיטא דלא יקבר לבטל מצותו:

הגהות הגר"א

[א] גמ' ליבטל שק ל"ג: [ב] שם ואם לאו. הלשון דחוק ואפשר לתרגם ואימא לך והיה כתוב כר"מ ואל"ל: [ג] שם ונשרפין דהקדש כו'. פי' וכיון דאיכא נשרפין דאפרן אסור לא אתי למשרי' ויהא רשאי לשרוף הנקברין ויאמרו דאפרן דהללו אסור כן הונך לפרש קושית הגמ' דאל"כ היכן קתני דנשרפין דהקדש אפרן מותר ואפשר לומר ג"כ משום דקתני כל הנקברין לא ישרפו משמע כל הני דחשיב במתני' אף קדשים שפסלו כו' ואם איתא דנשרפין דהקדש אפרן אסור לא אתי למשרי': [ד] שם כיון דלא ידיע מאן. ל"ג כ"ז: [ה] שם דלא הוי כו'. לא שייך הכא אלא כפי' כ"ש שבא לתרץ כיון דלא מיירי בפסולי המוקדשין אלא בעצי הקדש נפקו לחולין במעילה המדליק לכך קאמר שנפלה מאליה: [ו] שם בתרומת הדשן. גירס' כמלא קומץ של תרומת הדשן תניא כו' ואפשר דלהכי נקט כאן השיעור דקומץ דיותר מכאן מותר דושמו כולו היינו שיעור הקומץ:

מוסף רש"י

חטאת העוף הבאה על הספק. כגון הפילה ספק ולד ספק אינו ולד, אינה אוכלת בקדשים שמא ולד הוא עד שתביא כפרתה, העולה באה על תנאי, אם ילדתי הרי היא לחובתי ואם לאו הרי היא נדבה, וחטאת העוף מביאתו על הספק ואין כאן משום חולין בעזרה, דמקראי נפיק במסכת נזיר בפרק מי שאמר (כט.) ואסורה באכילה שמא חולין היא ומליקתה שהיה נבילה, ופלוגי בה ר' יהודה ורבנן (פסחים כח.). **ואפר דהקדש לעולם אסור.** להכי נקט גבי הקדש לעולם וגבי אשירה לא נקט לעולם, משום דאשירה יש לה היתר אם שורפה עו"ג ובטלה, אבל הקדש אין בו ביטול והכי מפורש בשילהי תמורה (שם כו:).
הדרן עלך מסכת תמורה

שיטה מקובצת

א] תשרוף. עיין נזיר (דף כט): ב] תיבות שער הנזיר יקבר נמחק: ג] בכור בבגד. ס"א בתוך הבגד ידלק הבגד. עי' תוס' בבכורות (דף (לג) כו ב): ד] נמי. ס"א בפלוגתא דר' יוסי בר חנינא אמר כאן: ה] רשאי. ל"א אימר דאמר רבי יהודה בפני עצמו על ידי תערובות מי אמר תני אם לא רצה לחלוץ רשאי ותיבות אמר כר נמחק: ו] תרומה טמאה הערלה וכלאי הכרם את שדרכו כר' הא כיצד. ובקצת ס"י כתוב רק את שדרכו לישרף כר' הא כיצד וגירסא זאת היא עיקר וכן פי' רש"י במתני' את שדרכו כר' אערלה וכלאי הכרם קאי ולא רצה רש"י [לפרש] דקאי נמי על תרומה טמאה דשמן טמא ראוי להדלקה ויין טמא לזילוף אך יש ליישב בשאר משקין ודוחק: ז] בקבורה. ומדליקין בפת ובשמן של תרומה וניחוש דלמא אתי לידי תקלה אמר רבא פת דזריק לה לבין העצים שמן דשדי ליה בכלי מאוס. אשם תלוי כר' ת"ר אשם תלוי וחטאת העוף הבאה על הספק וחולין שנשחטו בעזרה ר' יהודה אומר יקבר ר' שמעון אומר ישרפו: ח] יהודה כיצד חטאת: ט] לאמה מנתחה אבר אבר וזורקה לאמה: י] כר'. נ"א תניא אמרו לו אין מותר לשנות תדע שהרי נשרפין אפרן מותר ונקברין אפרן אסור ורמינהו דם כר': יא] תיבות דלא ידיע מאן נמחק: יב] שהפילה ואינה יודעת אם הפילה מין חייב אם מין פטור בפרק המפלת מפרש איזו מין חייב איזו מין פטור וכיון דחטאת יולדת עוף היא כדכתיב כו': יג] ואינה נאכלת לא תיבת נקטרת נמחק: יד] ואיידי דעוף רך תיבת דעור נמחק: טו] ומתני' דקתני יקבר בשער: טז] בשק דמשמע מעט: יז] מתיבה ואי קשיא עד סוף הדבור נרשם בחצי לבנה: יח] קאמינא לך אם אפשר לשלופינהו מוטב ואם לאו דקא קשיא: יט] ויבשין אם נפרכו דנעשו תיבת היכא נמחק: כ] מתיבת וכתיב עד סוף הדבור נרשם בחצי לבנה: כא] א)כ"ת תיבת כלל נמחק נ"ל שהוא ר"ת כי תירוצו: כב] נשרפין דהקדש מותרין: כג] אפרן מותר והתנא אות ד' נמחק: סליק

רבינו גרשום

ל"ק הא בנזיר טמא הא בנזיר טהור. הא דקתני משער נזיר בשק ידלק היינו בשער נזיר טמא [נ' טהור] משום דדינו היינו לשלח תחת הדוד ולשרף הלכך נשרף. והא דתני יקבר היינו בשער נזיר טהור [נ' טמא]: ל"ק הא דקתני ופטר חמור בשק ידלק היינו כשארג השער בשק דאי אמרת נקבר ומכין דמשכחת ליה איניש (והיה) [ויהיה] משתמש בו הלכך ידלק. הא בשער אבל בשער של פטר חמור שאינו ארוג יקבר שאפילו אם יבוא לידי אדם לאחר מיכן יניחנו דאינו ראוי לכלום. ובפלוגתא האי ובפלוגתא היינו כמו כתנאי אלא משום דר' יוסי ב"ר חנינא אמורא הוי משיה נקיט האי לישנא בפלוגתא: א"ל רב טבי ובשק אמאי ידלק השק וניבטל האי שער בשק ברובה: א"ר פפא בציפורתא כגון שארג מאותו שער נזיר בשק דמות עוף דמלאכה חשובה היא הלכך לא בטיל וידלק: ואכתי אמאי ידלק ונשלפינהו שלופי לאותו השער מן השק ויקברנו ולא ישרף השק: הא מני דישרף ר' יהודה היא דאמר במתני' אם רצה להחמיר כו'. א"ל קשיא לן לשלופינהו דאנא קא בעינא למעבד ליה תקנתא דלא ישרוף כלל ומוקמת לה את כר' יהודה דישרוף: א"ל הכי קאמינא אם אפשר לשלופינהו [מוטב] (מותר) דלא ישרף ואם אי אפשר לשלופינהו (ידלק) אוקמא להא מתני' דקתני ידלק כר' יהודה דאמר אם רצה להחמיר כו': אימר דאמר ר' יהודה אם רצה להחמיר היינו כשהן בפ"ע הנקבר ע"י תערובת כגון שק זה מי שמעת ליה דישרף תנא אם לא רצה לחלוץ ולקבור אלא לשרוף יחד רשאי כר' יהודה: את שדרכו לישרף. כגון אוכלין ישרף ואת שדרכו ליקבר כגון משקין דלא אפשר להו בשריפה יקבר: מדליקין את הנר ואת השמן ואת הפת האפוי (את התנור) כלומר דנהנה מסנה כהן בתרומה טמאה להסקה דדלמא אתי בה לידי תקלה שמא יאכלנה: פת זריק לה לבין (עינים) [העצים] ומינכר מילתא דלא חזי (היסק) [תו לאכילה ושמן בכלי מאוס: [אשם תלוי שאירע בו פיסול ישרוף. כדין שאר קדשים דהא נאכל הוא לכהנים כאשם ודאי: ר' יהודה אומר יקבר. משום דתני לה בברייתא בגמ' בהדי חולין שנשחטו בעזרה וכבר אמרי' במתני' לעיל דחולין שנשחטו בעזרה יקברו: חטאת העוף הבא על הספק. כגון יולדת ספק זכר או נקבה או ספק הפילה נפל ספק הפילה רוח או ספק ובה מביאה קרבן ואינו נאכל: (ר' יהודה אומר) תשרף. (כגון) [כיון] דחייבת להביא דינו כשאר קדשים פסולין דנשרפין ר' יהודה אומר יטילנה לאמה של מים היורד לנחל קדרון וזו היא קבורתו וקסבר כיון דאינו [illegible]

א) נ"ל קך תירוצא לא קאי וכו'.

א) נ"ל ספק [illegible]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones